

Stichting Landelijk Gebied Haren

Werkgroep Bloeiende Bermen

'Samen voor biodiversiteit' Innovatiefonds

Project Groene verbindingen Hondsrug Haren

Ruim 22.000 euro voor Groene verbindingen in landelijk Haren

Voor het project Groene verbindingen Hondsrug Haren is een subsidieaanvraag ingediend bij het Innovatiefonds 'Samen voor biodiversiteit'. Uit 130 ingezonden projecten voor biodiversiteitsherstel vanuit het hele land zijn op 8 september 2020 acht projecten gekozen. Eén ervan is het project Groene verbindingen Hondsrug Haren. Het Innovatiefonds heeft Stichting Landelijk Gebied Haren daarvoor een bedrag van 22.480 euro toegekend.

Beknorte versie subsidieaanvraag van Stichting Landelijk Gebied Haren aan Innovatiefonds 'Samen voor biodiversiteit'

Het gaat niet goed met de biodiversiteit en in het bijzonder met de insecten. Van de wilde bijen staat meer dan de helft van de 360 soorten op de Rode Lijst. Veel inwoners van Haren maken zich hier zorgen om en zetten zich in om de biodiversiteit te vergroten. In Onnen is samen met de Vereniging Dorpsbelangen Onnen het project bij 'Bonte Bermen Onnen' gestart en werken Stichting Landelijk Gebied Haren, Landschapsbeheer Groningen en veehouder Berend Steenberg samen bij de aanleg van een bloemrijke akkerrand op de Onneres.

De werkgroep Bloeiende Bermen wil de lopende acties uitbreiden met nieuwe projecten zodat het tot één groot netwerk van groene verbindingen leidt in het gebied tussen Drents Diep en Drentsche Aa waarin ook de dorpen Onnen, Glimmen en Noordlaren liggen. Fysiek wil de werkgroep verschillende bermen, akkerranden, idylles en hooilanden tot een ecologische zone verbinden. Ook wil de werkgroep verschillende partijen verbinden, zoals bewoners, boeren, particuliere eigenaren, vrijwilligers, recreanten en de gemeente. De werkgroep Bloeiende Bermen voert al gesprekken met meerdere partijen die interesse hebben deel te nemen aan dit project.

Binnen het project worden drie sporen gevolgd:

1. Biodiversiteitsherstel door ecologisch beheer en aanleg bloemrijke velden
2. Kennisdeling met lezingen en praktijkdagen over ecologisch beheer
3. Ontwikkelen van een paaltjessysteem om belangrijke ecologische gebieden te beschermen (zie uitleg en foto's aan het eind van deze projectbeschrijving)

Belang van het project voor biodiversiteitsherstel

Biodiversiteitsherstel wordt bevorderd door enerzijds de fysieke aanleg en bescherming van groene verbindingen en anderzijds door meer kennis en draagvlak bij uitvoerders, bewoners en boeren te creëren. Door de verbinding te leggen tussen locaties en mensen ontstaat een groene zone die bijzondere soortenrijke locaties met elkaar verbindt. Bestaande populaties en soorten kunnen zich zo beter verspreiden en zijn minder kwetsbaar als onverhoopt het toch een keer misgaat met maaien. Een toename van het aantal insecten is belangrijk voor het gehele systeem: van belang voor boeren bij natuurlijke plaagbestrijding en vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Insecten dienen ook als voedsel voor andere dieren in de voedselketen (vogels en kleine zoogdieren). Het plaatsen van markeringspaaltjes geeft een betere bescherming van locaties met bijzondere waarde voor de biodiversiteit. Ook kennisdeling tijdens praktijkdagen en lezingen zorgt voor meer draagvlak onder de inwoners voor maatregelen die nodig zijn voor biodiversiteitsherstel.

Bijdrage aan structureel biodiversiteitsherstel in het gebied

De verbinding tussen bestaande en nieuwe locaties zorgt voor een robuuster netwerk. Niet alleen voor de biodiversiteit, ook voor kennisdeling en samenwerking. Deelname aan het project betekent dat een eigenaar zich voor minstens 5 jaar bindt aan ecologisch beheer. Daarnaast zullen hopelijk twijfelende eigenaren geïnspireerd raken tijdens de praktijkmiddagen en lezingen en willen deelnemen aan het project en anders in een later stadium door de resultaten van het project alsnog actie ondernemen. Het markeringsysteem moet leiden tot structurele bescherming van biodiversiteit.

Verbinding tussen burgers, boeren en andere grondgebruikers

Verbinding tussen burgers, boeren en terreinbeheerders wordt versterkt door educatie over het gezamenlijk belang van zorg voor biodiversiteit. De werkgroep Bloeiende Bermen voert gesprekken met alle betrokkenen en schrijft hierover in de lokale kranten. Het project vormt daarmee een belangrijke schakel tussen burgers en boeren en grondgebruikers.

De toekomst

Naar verwachting levert ecologisch beheer op termijn voor iedereen wat op of kost het in elk geval niets méér. En er zijn voorbeelden van omwonenden die graag een bijdrage leveren zodat de akkerrand ook dit jaar weer gerealiseerd kan worden (dit voorjaar betaalden omwonenden mee aan het inzaaien van akkerranden langs de Hoge Herenweg). Door de publieke aandacht te vestigen op de groene zones zullen perceelhouders gemotiveerd worden om het beheer voort te zetten. Daarnaast zijn er vele vrijwilligers die zich zullen blijven inzetten. Als het markeringssysteem goed werkt zal dat hopelijk ook worden uitgebreid. De ervaring heeft geleerd dat een eerste begin (Bonte Bermen Onnen) het makkelijker maakt om tot grotere vervolgstappen te komen.

Doel van het project

Het project wil de biodiversiteit van de omgeving van Onnen, Glimmen en Noordlaren vergroten en een brug slaan tussen de verschillende werelden van agrarisch gebruik, recreatie en natuurbeheer door de volgende acties:

1. Het ontwikkelen van groene verbindingen (aanleg akkerranden, idylles en ecologisch beheer van bermen en hooilanden).
2. Ontwikkelen, produceren en testen van een paaltjessysteem ter bescherming van bijzondere ecologische locaties.
3. Meer kennis bij bewoners, vrijwilligers, boeren, recreanten en de gemeente Groningen. De kennisdeling richt zich op aanleg en beheer, maar ook op het belang van ecologisch beheerde locaties.

Deze doelen zijn in lijn met het recentelijk gepubliceerde Manifest (zie link: [Groningen-groen-manifest](#)).

Belangrijkste activiteiten

1. In kaart brengen van bijzondere ecologische locaties (bermen, hooilanden, overhoekjes) in het gebied in overleg met de betreffende grondeigenaren om deze locaties ecologisch te beheren en te beschermen.
2. Ontwikkelen, produceren en plaatsen van een herkenbaar markeringspaaltje voor bijzondere ecologische locaties als signaal voor uitvoerders, zodat deze niet verkeerd gemaaid worden en ter informatie van bewoners en recreanten dat deze locaties ecologisch waardevol zijn en daarom ecologisch worden beheerd.
3. Organiseren van drie praktijkdagen en lezingen met voorlichting over ecologisch beheer en het belang hiervan voor de biodiversiteit.
4. Organiseren van drie informatieavonden met lezingen over lokale flora en fauna in de verschillende dorpshuizen, samen met andere dorpsverenigingen (Glimmen, Onnen en Noordlaren) voor een breder draagvlak en begrip onder dorpsbewoners.
5. Aanleg van twee bijenidylles en akkerranden (5000 m²) en ecologisch beheer van ca 1,7 ha hooiland.
6. Ontwikkelen en plaatsen van een informatiepaneel over cultuurhistorie, lokale soortenrijkdom en het ecologisch beheer op de Onneres, een centrale en toeristische locatie.

Begroting

Budget	€ 22.480 Innovatiefonds 'Samen voor biodiversiteit'
Cofinanciering	€ 900 Landschapsbeheer Groningen (zaadmengsel Onneres) € 1000 Koninklijke Nederlandse Heide Maatschappij (Bonte Bermen Onnen)
Natura bijdrage	Tijdsinzet voor voorbereiding & coördinatie project; afstemming en communicatie met dorpsbewoners, perceeleigenaren en gemeente; organiseren informatieavonden, tijdsinzet vrijwilligers.
Inzet in natura	Stichting Landelijk Gebied Haren, dorpsbewoners, vrijwilligers IVN, perceeleigenaren, gemeente Groningen

Samenwerkende partijen

Het eerste onderdeel van het plan wordt al voorbereid door de Stichting Landelijk Gebied Haren, Landschapsbeheer Groningen en de Berend Steenbergen (biologische veehouder) op een perceel op de Onneres. Vervolgstappen zullen worden besproken met verschillende particuliere eigenaren van percelen rond Onnen, Glimmen en Noordlaren. Ook wordt er nauw samengewerkt met de gemeente Groningen (gebiedsbeheerder en ecooloog). De gemeente wil in Haren ook overgaan op ecologisch bermenbeheer en steunt lokale initiatieven daartoe. Het idee voor een markeringsstelsel voor bijzondere locaties zal in overleg met de gemeente worden uitgewerkt.

Samenwerking tussen burgers en andere partijen

De werkgroep Bloeiende Bermen van de SLGH werkt nauw samen met Landschapsbeheer Groningen en onderhoudt contacten met betrokken boeren, perceeleigenaren en vereniging Dorpsbelangen. De werkgroep Bloeiende Bermen onderhoudt contacten 'in het veld', voert gesprekken met perceeleigenaren en zorgt voor communicatie over de activiteiten. De praktijkmiddagen worden georganiseerd door Landschapsbeheer Groningen. Vrijwilligers/dorpsbewoners worden betrokken bij het inzaaien van randen en idylles. Een groepje inwoners doet monitoring van bermen i.s.m. Floron en IVN Groningen Haren. Voor betrokkenheid van en informatie naar burgers wordt samengewerkt met Dorpsbelangen Onnen, Glimmen en Noordlaren.

Communicatie over de voortgang en resultaten

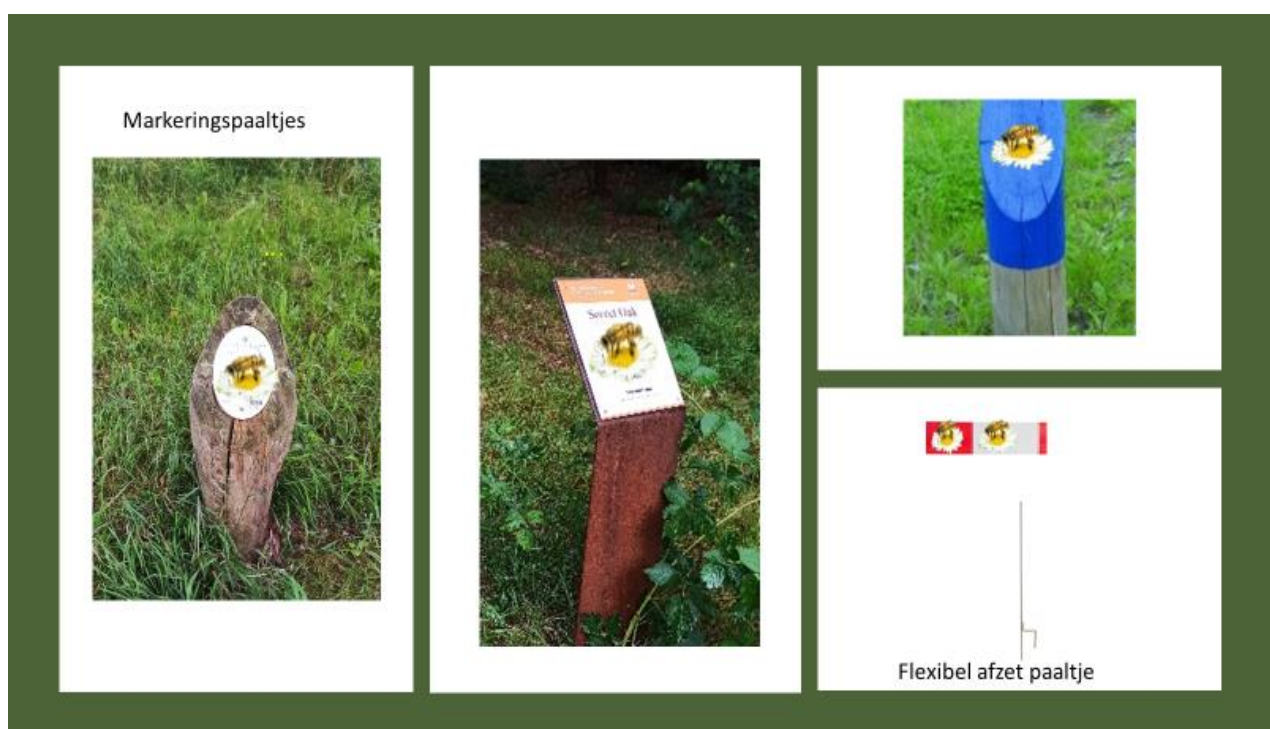
Informatie aan burgers over geplande acties wordt verspreid via de website www.landelijkgebiedharen.nl, de nieuwsbrief van de Stichting, de website van www.Onnen.nu, de dorpskranten Onnen, Glimmen en Noordlaren en sociale media. Ook brengt de gemeente Groningen elke maand een nieuwsbrief uit voor Haren en zijn er regionale media als Dagblad van het Noorden en

RTV Noord. Daarin komt een persbericht over de ‘pilot markering’ en over het gehele project. Tevens heeft Landschapsbeheer Groningen een zeer breed netwerk voor communicatie over de resultaten.

Afbeelding 1: Overzicht van (potentieel) deelnemende eigenaren en locaties

Afbeelding 2: Voorbeelden van mogelijke markeringspaaltjes

Afbeelding 3: Voorbeelden van noodzaak tot betere bescherming ecologische gebieden

Lokale voorbeelden van onbedoeld maaien van bijzondere ecologische gebieden:

1. Tussenziel, Oosterhaar. Deze stond dit voorjaar vol kievitsbloemen en werd voortijdig kaal gemaaid (zie beide foto's onder elkaar).
2. Felland, Onnen (Gele morgenster)

Landelijke (dramatische) voorbeelden onbedoeld maaien:

1. Natuurproject Amsterdams park (mei, zie link [Amsterdam](#)),
2. Vlindertuin in Hoensbroek (mei, [Hoensbroek](#)),
3. Stadsnatuurreservaat Rotterdam (juni, [Rotterdam](#))
4. Berm Posterholt, leefgebied Pimpernelblauwtje (juli, [Zuid-Limburg](#).)

Succesvolle locaties:

1. Lutborgseweg (ecologisch beheerde berm particulier initiatief, zie foto midden)
2. Botanicuslaan (particulier initiatief)
3. Vogelzangsteeg (particulier initiatief voor bescherming Hemelsleutel in de berm, zie foto geheel rechts)

Onnen, 9 september 2020

www.landelijkgebiedharen.nl
info@landelijkgebiedharen.nl